

пъкъ башъ-кнезъ, т. е. князъ на князетъ (кметоветъ) се наричалъ прѣдставительтъ на българското население въ една околия (каза, нахия) прѣдъ турскитъ държавни власти⁴⁷. Титлата пъкъ жупанъ, жупа се срѣща въ най-старитъ български каменни надписи, въ сръбскитъ и българскитъ хрисовули и въ Душановия законикъ⁴⁸. Тя и до сега се запазила въ името на мѣстността *Жупа*, която е частъ отъ Дебърската околия въ Македония, разположена по дѣсния брѣгъ на р. Черни-Дринъ, южно отъ гр. Дебъръ, и която има 24 села; сжщо се запазила и въ имената на македонскитъ села: Жупанъ, Анаселишка околия и Жупанища, Костурска околия⁴⁹. Византийскитъ лѣтописецъ Кедринъ, като говори за прѣдаването на българскитъ военачалници на византийския императоръ Василий българоубиецъ, казва, че въ Сѣръ му се прѣдставилъ и прѣдалъ и българскитъ войвода Кракра заедно съ началницитъ на прѣдаденитъ тридесетъ и петъ крѣпости. Кракра по всѣка вѣроятность е билъ областенъ управителъ, а пъкъ другитъ началници сж били подчиненитъ му жупани.⁵⁰

Градове. Централенъ пунктъ на жупата е билъ градътъ, дѣто се намирало седалището и постоянното мѣстожителство на жупана. По името на града често се именувала и самата жупа, па даже и областта⁵¹. Градове,

⁴⁷ Мариновъ Д. Жива Старина, IV, 8.

⁴⁸ Шкорпилъ К. и Х. Първата българ. столица до Абоба, 16. Законикъ Ст. Душана чл. чл. 58, 60, 74, 75, 76, 77, 94 и пр. Вирпински хрисовулъ, 76.

⁴⁹ Кжнчевъ В. Македония. 31, 90, 91, 260, 265, 273.

⁵⁰ Cedr. II. 469. „Ἐκεῖθεν ἄρας ἦλθεν ἐν Σέρραις. ἐν αἷς ἀφίκετο ὁ Κρακκᾶς μετὰ τῶν ἀρχόντων τῶν προσουέντων λεῖ κάστρων, καὶ καλῶς ὑπεδέχθη“.

⁵¹ Дубровнишка грамота, 6. „или в Скопскѣхъ хворжъ или Прилѣпскѣхъ: или в Дѣволскѣхъ хворжъ“.

„Вирпински хрисовулъ, 36. „И въ Прилѣпскон области“